

«Німеччина в післявоєнні роки»

План:

- 1. Розпад Німеччини.
- 2. ФРН.
- 3. НДР.
- 4. «Оксамитова революція» - об'єднання Намеччини.

1. Територія Німеччини була розділена на **4 зони**. Її управління здійснювала РМЗС (Рада Міністрів Закордонних справ). У 1947 р. був підписаний мирний договір з Німеччиною, 1955 з Австрією. За рішенням Контрольної Ради, Німеччина більше не повинна була бути загрозою миру. У Німеччині необхідно

було провести:

1

- ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЮ та ДЕНАЦИФІКАЦІЮ.
- (роззброєння і ліквідація нацизму)

2

- ДЕМОКРАТИЗАЦІЮ.

3

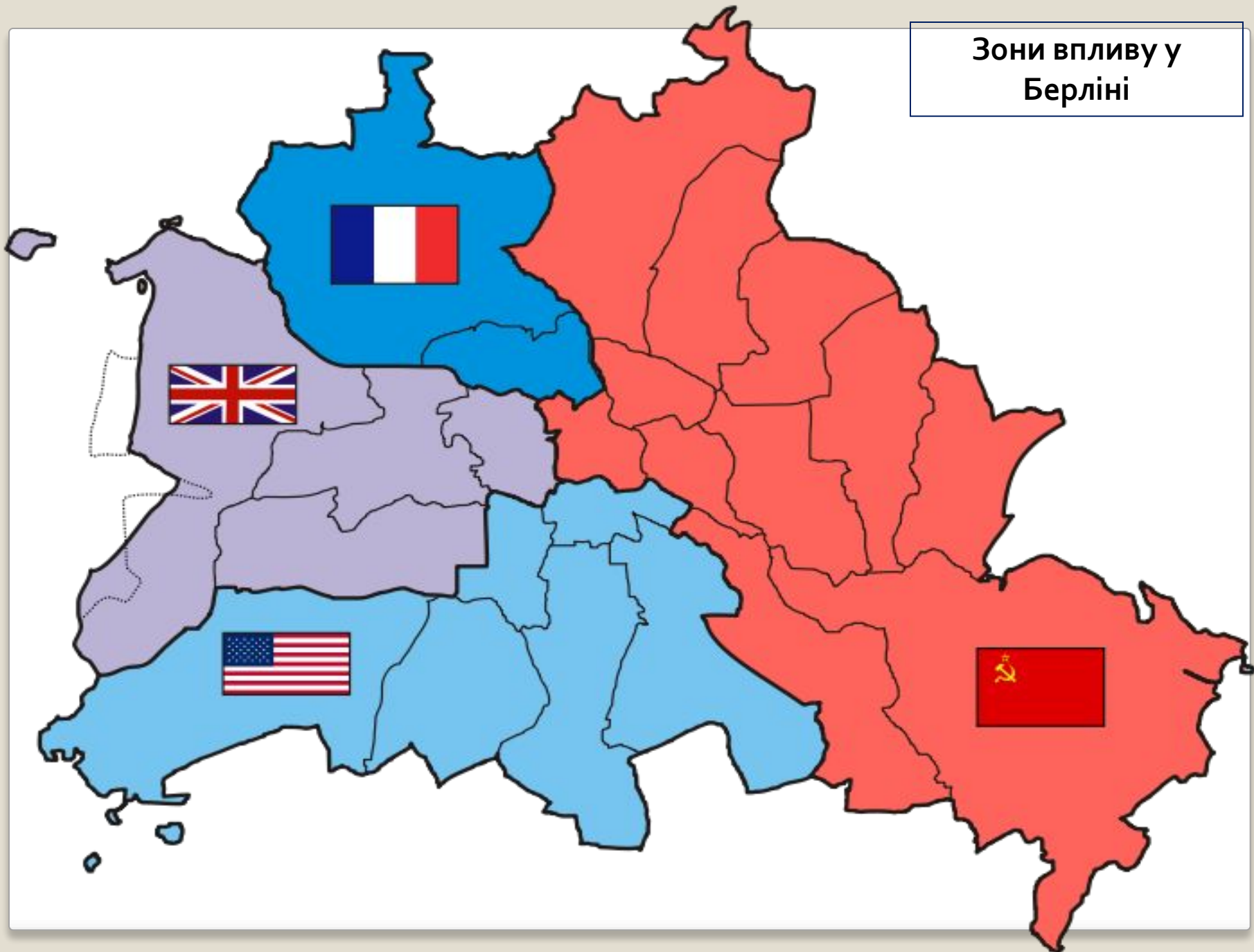
- ДЕКАРТЕЛІЗАЦІЮ.
- (знищення картелів і монополій)

Зони контролю в Німеччині

Зони впливу у
Берліні

2. Вирішальне значення в розвалі Німеччини зіграло введення в Західній зоні **західної марки**, також приєднання Західної зони до **плану Маршалла**. Відповіддю СРСР було введення в Східній зоні своєї валюти. У **серпні 1949 р.** відбулися вибори в **бундестаг** (парламент), **7 вересня 1949 р.** в Західній зоні проголошена ФРН, канцлером став **лідер Конрад Аденауер**. У **1955 р.** ФРН вступила в НАТО

Західна марка

Федеральний канцлер
ФРН Конрад Аденауер,
1949-1963 рр.

Марка НДР

Суперечностей з приводу майбутнього Німеччини ставало все більше. СРСР не влаштовував план США з приводу Німеччині, а США радянський. Протистояння призвело в 1949 р. до утворення:

Федеративної Республіки Німеччини (ФРН) на Заході

Німецької Демократичної Республіки (НДР) на Сході

Бонн –
столиця
ФРН

Берлін –
столиця
НДР

ФРН

Федеративна Республіка Німеччина (ФРН або Західна Німеччина) — прийнята назва Німеччини в період з 23 травня 1949 року до 3 жовтня 1990 року. В цей період ФРН тільки один раз змінювала кордони: 1 січня 1957 року до неї приєдналася земля Саар.

8 травня 1945 — капітуляція Німеччини. Представники американської, британської та французької окупаційних зон Німеччини у 1948-49 розробили на парламентській раді в Бонні конституцію. За якою новостворена німецька держава - парламентською демократією з широкими владними позиціями федерального канцлера та федеральним президентом з обмеженими компетенціями.

Партії:
ХДС (Християнсько-Демократичний Союз)

СДПН (Соціал-Демократична Партія Німеччини)

ФРН

Лідери(канцлери):

- **1949-1963** Конрад Аденауер,
- **1963-1966** Людвіг Ерхард,
- **1966-1969** Курт Георг Кізіґгер,
- **1969-1974** Віллі Брандт,
- **1974-1982** Гельмут Шмідт,
- **1982-1998** Гельмут Коль, (після об'єднання Німеччини залишався на посаді)

Причиною «маятника» був **нестабільний економічний стан** в ФРН, число безробітних перевищило 3 млн. чол. З приходом до влади канцлера Віллі Брандта він пішов на зближення з НДР, СРСР, Чехословаччиною та Польщею.

Федеральний канцлер ФРН
Віллі Брандт.

Л.Брежнєв і канцлер В.Брандт.

ФРН: ВНУТРІШНЯ ТА ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

У ФРН сили правого центру, керівником яких був Конрад Аденауер, виступали за національну інтеграцію до Західної Європи, при цьому помірковані "ліві" соціал-демократи на чолі з Куртом Шумахером (пізніше - Еріхом Оппенгауером) набули національного профілю, надаючи перевагу питанням возз'єднання Німеччини.

1952р. - на території ФРН скасовано окупаційний режим;

1955р. – ФРН стає членом НАТО;

1957р. – вступає у ЄС;

У 1950-х роках був розроблений ряд законів, заборонено багато організацій, в тому числі Комуністична партія. Було продовжено внутрішньополітичний курс, пов'язаний з денацифікацією.

У 1969 році до влади прийшли соціал-демократи.

1969р - під керівництвом соціал-демократичного федерального канцлера Віллі Брандта було розпочато «нову східну політику»

Соціал-демократи визнали непорушність повоєнних кордонів, послабили законодавство прийняте ХДС, провели низку соціальних реформ. У роки правління федеральних канцлерів Віллі Брандта і Гельмута Шмідта відбулося істотне поліпшення відносин ФРН і СРСР, що одержало подальший розвиток у політиці розрядки.

Московський договір між СРСР і ФРН 1970 зафіксував непорушність кордонів, відмову від територіальних претензій (Східна Пруссія) і декларував можливість об'єднання ФРН і НДР.

ФРН: “Економічне диво”

Німецьке економічне диво — термін, що використовується на позначення вражаючих темпів економічного та соціального розвитку Німеччини у 1950-і — 1960-і роки 20 століття.

Причини:

- виробництво відроджувалося на новій технічній основі;
- розвивалися новітні галузі (електроніка, нафтохімія);
- раціонально використовувалися допомога за «планом Маршалла», кошти з державного бюджету, що виділялися для інвестування економіки, самофінансування підприємств;
- Дешевизна робочої сили, її великий резерв
- Увага до малого та середнього бізнесу, охорона інтересів привласників з боку держави:

ФРН: "Економічне диво"

Людвіг Ерхард добився ухвалення антимонопольного господарства, розробив і реалізував доктрину "соціального ринкового господарства":

- приватна власність на засоби підприємства
- самостійність бізнесу
- створення умов для вільної конкуренції з боку держави
- відмова від централізованого планування

Наприкінці 50-х років ситуація в ФРН характеризувалася загальним економічним піднесенням, динамізмом і стабільністю. В 1951—1955 рр. середньорічний приріст промислової продукції становив 12,3 %, в 1961—1965 рр. — 5,4 %. Маючи потужну економіку, ФРН увійшла до «Спільного ринку» (1958), де її частка становила 44 % усього виробництва ЄЕС. Вона займала друге місце у світі за обсягом

Економісти ФРН пустили економіку країни у вільне плавання. Це дало результати. 50-і, 60-і рр. називають роками **«німецького економічного дива»**. Більше 55% західних німців відносили себе до середнього класу. Це псували лише світові економічні кризи.

Західний Берлін,
через 10 років
після війни.

НДР

Німецька Демократична Республіка (НДР, Східна Німеччина) - соціалістична німецька держава, утворена 7 жовтня 1949 року на території, підконтрольній СРСР (в тому числі, радянський сектор Берліна). Проіснувала до об'єднання Німеччини 3 жовтня 1990 р.

- Згідно із домовленостями, досягнутими на Ялтинській і Потсдамській конференціях, союзники створили свою спільну військову окупаційну адміністрацію Німеччини — Союзу контрольну раду у складі чотирьох держав (США, Великобританія, СРСР, Франція), яка мала бути військовим урядом до відновлення суверенітету країни. Після відмови радянського уряду від союзної контрольної ради у 1948 році, радянська адміністрація сприяла розвитку окремого соціалістичного уряду у своїй зоні.
- Тим не менш, через сім років після Потсдамської конференції, СРСР через Ноту Сталіна (10 березня, 1952) запропонував возз'єднання Німеччини, яку три західні держави союзників (США, Франція, Великобританія) відхилили. Через кілька місяців по тому, радянський лідер Йосип Сталін. Його наступник, Микита Хрущов, відкинув возз'єднання як еквівалент приєднання Східної Німеччини до Заходу, а значить возз'єднання було неможливим до падіння Німецької Демократичної Республіки у 1989 році.

Після утворення 7 жовтня 1949 р. НДР, влада там переходить в руки Соціалістичної єдиної партії Німеччини, моделлю будівництва соціалізму стає радянська модель. Починається націоналізація, індустріалізація, колективізація. Вводиться карткова система.

Герб НДР

«Радянське»
місто
Східний Берлін,
столиця НДР.

НДР

Партії:

КПН (Комуністична Партія Німеччини) + **СДПН** (Соціал-Демократична Партія Німеччини) = **СЄПН** (Соціалістична Єдина партія Німеччини)

Християнсько-демократичний союз (**НДР**) (**ХДС**)

Ліберально-демократична партія Німеччини (**ЛДПГ**)

Національно-демократична партія Німеччини (**НДР**)

(**НДПН**)
Глава держави - Президент. Першим президентом став Вільгельм Пік.

Незабаром після смерті **Вільгельма Піка** був **скасований пост Президента.** Його функції перейшли до колективного органу - **Державної Ради.** На чолі Державної Ради встав **генеральний секретар СЄПН Вальтер Ульбріхт.**

НДР

Голова Держави

- 1949-1960 Вільгельм Пік

- 1960-1973 Вальтер

Ульбріхт

- 1973-1976 Віллі Штоф

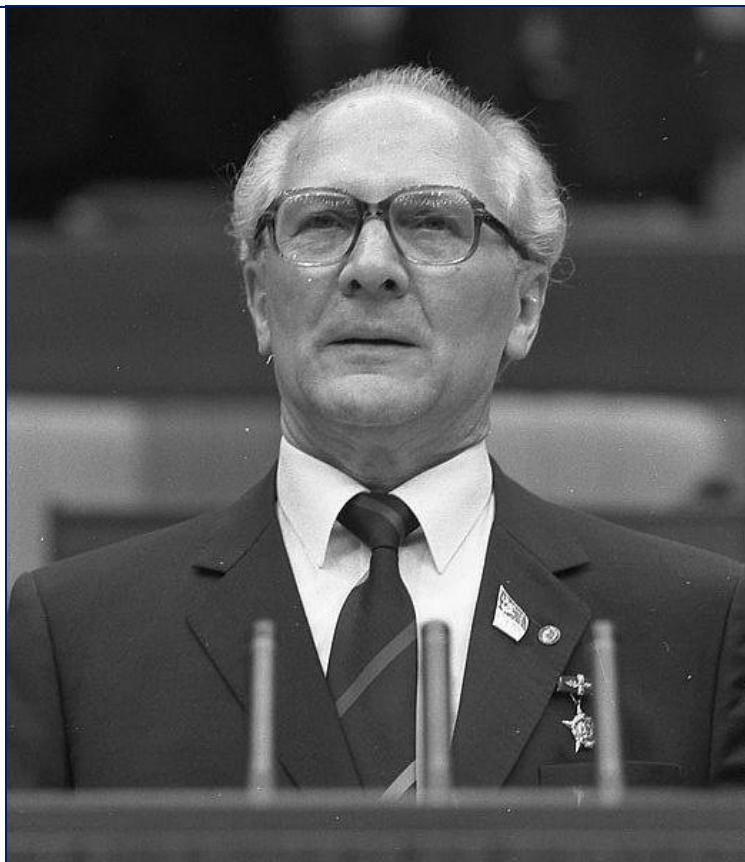
- 1976-1989 Ерік Хонекер

- 1989 Еґон Кренц

- 1989-1990 Манфред

Герлах

«Застій» в СРСР, викликав і застій в НДР, пов'язаний він з ім'ям президента **Еріха Хонеккера**. Розрив рівня життя між НДР і ФРН збільшувався. В кінці 80-х рр. криза досягла кульмінації. На хвилі перебудови СРСР не підтримав Хонеккера і **18 жовтня 1989 р.** він пішов у відставку, почалася **«оксамитова революція»**.

Президент НДР Е. Хонеккер,
1979-1989 рр.

Хонеккер і Брежнев на марці НДР

НДР: зовнішня і внутрішня політика

- Країна була частиною очолюваного **СРСР** соціалістичного табору, ставши форпостом у протистоянні з капіталістичною Європою.
- У **1946** році Комуністична партія Німеччини і Соціал-демократична партія Німеччини об'єдналися в Соціалістичну єдину партію Німеччини, яка потім виграла вибори **1946** року. Будучи марксистсько-ленінською політичною партією, уряд **СЄПН** націоналізував інфраструктуру і промислові підприємства
- **1952р** – прийняття першої **Конституції** (У перший період свого існування **(1949-1968)**, коли була прийнята перша Конституція **(1952 рік)**, ГДР позиціонувала себе як єдина німецьке держава, утворена відповідно до рішень Потсдамської конференції. Так, з юридичної точки зору вона була єдиною «легальною» німецькою державою)
- У **1952** році було скасовано земельне розподіл, держава була розділена на **округи**.
- У **1955** році **НДР** стала учасницею **Організації Варшавського договору**
- **1968р** – прийняття нової **соціалістичної Конституції**, яка визначала Німецьку Демократичну Республіку, як «**республіку робітників і селян**» і де національний прикметник «**німецький**» рідко згадувався.
- У **1974** р. в конституцію **НДР** було введено **поняття «соціалістичної німецької нації»**, що повинно було підкреслити її корінну відмінність від «**капіталістичної нації**» ФРН і довоєнного Рейху.

Економіка НДР

- До 1980-м років НДР стала високорозвиненою індустріальною країною з інтенсивним сільським господарством. За обсягом промислової продукції ГДР займала 6-е місце в Європі. Провідні галузі промисловості: машинобудування і металообробка, хімічна промисловість, електротехніка й електроніка, оптика, приладобудування, легка промисловість. В економічному відношенні НДР йшла по шляху планового господарства.
- У порівнянні з іншими країнами соціалістичного блоку, тут були досягнуті значні успіхи: рівень життя у НДР був найвищим, а за найважливішими показниками республіка була другою індустріальною державою після СРСР.

Берлінський мур

- Берлінський мур— «захисна стіна проти фашизму»— понад 28 років була укріпленою частиною внутрішньонімецького кордону, із 13 серпня 1961 і по 9 листопада 1989 відокремлювала Західний Берлін від Східного, та навколишніх районів НДР. Мур був одним із найвідоміших символів Холодної війни та поділу Німеччини. При спробі перетнути кордон у напрямку Західного Берліна було вбито багато людей.

Берлінська стіна

Будівництво стіни

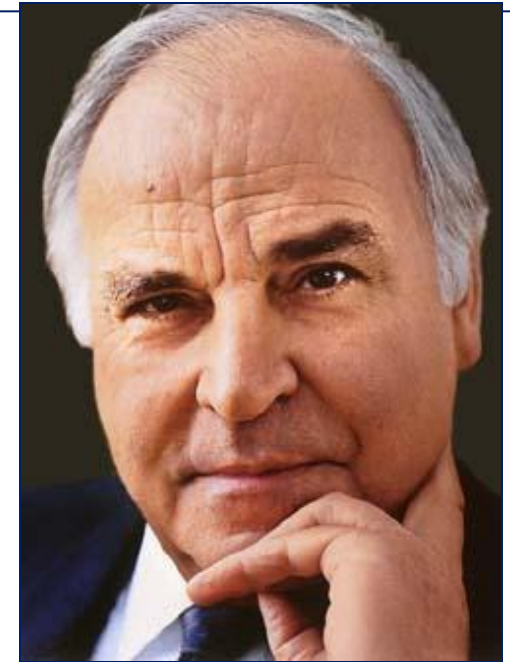
Втеча німців з НДР до ФРН

5. 8 листопада 1989 р. було оголошено, що відкриється пропускний пункт у Берлінській стіні, це призвело до стихійних заворушень і падінням стіни. **20 грудня** в НДР приїхав канцлер Г. Коль. Об'єднання НДР і ФРН прийняло стихійний характер. Після виборів **18 березня 1990 р.** в ГДР, **1 липня 1990 р.** в НДР вводилася Західна марка, нарешті **3 жовтня 1990 р.** відбулося об'єднання Німеччини, фактично НДР увійшла до складу ФРН.

Падіння Берлінської стіни 8 листопада 1989 р.

Канцлер ФРН та об'єднаної Німеччини Г. Коль, 1982-1998 рр.

Об'єднання Німеччини

- Злука Німеччини або Об'єднання Німеччини — приєднання НДР і Західного Берліну до ФРН (зразка до 1990). Відбулося 3 жовтня 1990 року.
- Після Другої світової війни Німеччина була розділена на 12 територій (2 території відійшли до СРСР і Польщі), 1 територія (незалежний Саар), 5 територій — зона окупації СРСР, США (Бремен і Південна Німеччина), Великобританії і Франції, і 4 берлінських зони. В 1948 р. три зони Великобританії і США об'єдналися в Бізонію, до яких потім приєдналася Франція (Тризонія), і була проголошена ФРН. У 1949 р. на території радянських зон проголошена НДР. Берлінський анклав оголошено формально під протекторатом США, Великобританії і Франції. У 1953 р. увійшов до ФРН.
- Між ФРН і НДР кордон був з особливим режимом. У 1989 р. він змінився на полегшений режим, після чого почався інтенсивний відтік німців з НДР до Австрії та ФРН.
- Процес об'єднання Німеччини є наслідком загальної кризи соціалістичного ладу, зокрема гострої кризи в СРСР.
- В результаті об'єднання на території колишньої НДР було створено 5 нових земель. Границі земель ФРН не змінилися. Нова Німеччина стала членом ЄС і НАТО.

12 вересня 1990 США, СРСР, Франція і Великобританія в Москві підписали договір про остаточне врегулювання відносин щодо Німеччини.

Після підписання договору 12 вересня 1990 р. у Москві.

Плюси та мінуси об'єднання

- Головний підсумок об'єднання - те, що німці реалізували своє право на самовизначення і створення національної держави.
- + Об'єднання Німеччини відбулося в правовій формі вступу НДР у ФРН, можливість чого передбачалася **статтею 23 конституції 1949 року**. Внаслідок цього в новій Німеччині швидше утвердилося правова демократична держава.
- + Безумовним досягненням є той факт, що в Німеччині не допустили повернення до націоналізму і великодержавного шовінізму.
  - Негативним моментом об'єднання є відмова від корінної конституційної реформи.
  - Не проведена територіальна реформа
  - Економічна відсталість східнонімецьких земель приблизно на 25 р.
  - Небажання жителів ФРН платити за модернізацію НДР

5. Після об'єднання в колишній НДР проводиться **прискорена приватизація, закриваються десятки заводів і фабрик, тисячі німців їдуть зі сходу на захід на заробітки. Кількість безробітних у ФРН досягає 4 млн. чол. Це призводить до приходу до влади Г. Шредера. Він знижує податки, проводиться реформа освіти, допомога молоді.**

Канцлер ФРН Герхард Шредер 1998-2005 рр.

*У зовнішній політиці відбувається зближення ФРН і Росії. Німеччина бере активну участь у програмах НАТО. У **1994 р.** Росія виводить війська з Німеччини. У **2005 р.** Шредер йде у відставку. Уряд вперше в історії Німеччини займає жінка - **Ангела Меркель**. Вона продовжує боротьбу з безробіттям, веде м'яку зовнішню політику.*

Канцлер ФРН Ангела Меркель 2005 - ... рр.

Дякуємо за увагу! 😊